

Látens drogbűnözés és statisztikai valóság a fesztiválkörnyezetben

Latent Drug Crime and Statistical Reality in the Festival Environment

NÉMETH Ágota¹

Bevezetés: A zenei fesztiválok kontextusában megjelenő rekreációs droghasználat és az ehhez kapcsolódó, kábítószerrel összefüggő bűncselekmények jelenléte régóta ismert jelenség, ugyanakkor a jelenségről a hivatalos bűnügyi statisztikák által közvetített kép megbízhatósága vitatott. Kevésbé feltárt, hogy a fesztiválkörnyezet sajátosságai miként járulnak hozzá a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények látenciájához, és mennyiben torzítják a regisztrált adatok a valós folyamatokat.

Célkitűzések: A tanulmány célja feltárni a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények² látens természetét a zenei fesztiválok kontextusában, valamint értékelni a hivatalos bűnügyi statisztikák alkalmasságát e jelenségek leképezésére.

Módszertan: A kutatás a hivatalos bűnügyi statisztika (ENyÜBS) kvantitatív elemzésére, valamint jogerős bírósági ítéletek, esettanulmányok és határozatok kvalitatív szövegelemzésére épül. A vizsgálat a látencia fogalmára fókuszálva elemzi a fesztiválhelyszíneken feltárt kábítószeres ügyek elkövetési módját, tér- és időbeli jellemzőit, valamint az elkövetők tipikus profilját.

Eredmények: Az eredmények azt mutatják, hogy a zenei fesztiválokon regisztrált kábítószeres bűncselekmények száma jelentősen elmarad a feltételezett valós előfordulástól. A bűnügyi statisztikák súlyosan alulreprezentálják a jogsértések mértékét, különösen a nemzetközi és szervezett terjesztői tevékenységek esetében. Megállapítható továbbá, hogy a rendőri jelenlét intenzitása

¹ Dr., PhD, r. alezredes, adjunktus, Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Kar Bűnügyi és Gazdaságvédelmi Tanszék, e-mail: nemeth.agota@uni-nke.hu

² A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények alatt a tanulmányban értékelt időszakban a Btk.-ban szabályozott Kábítószer-kereskedelem (176. §) és Kábítószer birtoklása (178. §) törvényi tényállás hatálya alá tartozó cselekményeket értem.

és az alkalmazott ellenőrzési stratégiák közvetlen hatással vannak a regisztrált esetek számára, ami jelentős statisztikai torzítást eredményez.

Konklúzió: A tanulmány legfontosabb tanulsága, hogy a fesztiválkörnyezetben elkövetett kábítószeres bűncselekmények többsége látens marad, így a hivatalos statisztikák önmagukban nem alkalmasak a jelenség valós kiterjedésének bemutatására. Az eredmények rámutatnak a rendészeti beavatkozások adatbefolyásoló szerepére, valamint a prevenció és felderítés módszertani újragondolásának szükségességére. A különféle tudományterületek integrációja elősegíti a jelenségek átfogóbb értelmezését, míg az új adatforrások erősítik a kutatási eredmények megbízhatóságát és érvényességét.

Kulcsszavak: látens bűnözés, kábítószeres bűncselekmények, fesztiválok, bűnügyi statisztika, rendészet

Introduction: Recreational drug use in the context of music festivals and the associated drug-related crimes have long been recognised as a phenomenon; however, the reliability of the picture conveyed by official crime statistics regarding this phenomenon is disputed. It remains poorly understood how the specific characteristics of the festival environment contribute to the latency of drug-related crimes and to what extent recorded data distort actual processes.

Objectives: The aim of this study is to explore the latent nature of drug-related crimes in the context of music festivals, as well as to evaluate the suitability of official crime statistics for capturing these phenomena.

Methodology: The research is based on a quantitative analysis of official crime statistics (ENyÜBS) as well as a qualitative textual analysis of final court judgements, case studies, and rulings. Focusing on the concept of latency, the study analyses the modus operandi, spatial and temporal characteristics, and typical profiles of perpetrators in drug-related cases uncovered at festival venues.

Results: The results show that the number of drug-related crimes recorded at music festivals falls significantly short of the presumed actual incidence. Criminal statistics severely underrepresent the extent of violations, particularly in the case of international and organised distribution activities. It can also be concluded that the intensity of police presence and the control strategies employed have a direct impact on the number of recorded cases, resulting in significant statistical distortion.

Conclusion: The most important finding of the study is that the majority of drug-related crimes committed in a festival environment remain unreported, meaning that official statistics alone are insufficient to illustrate the true extent of the phenomenon. The results highlight the role of law enforcement interventions in influencing data, as well as the need to rethink the methodology of prevention and detection. For future research, it is advisable to strengthen multidisciplinary approaches and systematically incorporate alternative data sources. The methodological and theoretical integration of different academic

disciplines can contribute to a more complex interpretation of the phenomena under study, while the use of new types of data sources creates opportunities to increase the reliability and validity of research findings.

Keywords: latent crime, drug-related offences, festivals, crime statistics, law enforcement

A fesztiválok és a drogok kontextualitása

A zene és a drogok kapcsolata már az őskori rituálékban is megjelent, a zenét mindig is kellemes érzésekkel társították. Mint a szabadidő eltöltésének és a közösségi élmények fokozásának színterei, a 20. századra a könnyűzenei fesztiválok és a kábítószeres közöti kapcsolat révén váltak leginkább meghatározóvá (NÉMETH 2025; vö. Woodstock-kutatások). A zene mellett a fesztiválkörnyezet a társadalmi normák elleni lázadás, a hétköznapi élethelyzetből való kilépés színterévé vált. Ideális terepet biztosítanak a drogok terjesztésére és fogyasztására is. A zenei, drog- és fesztiválkultúra együttese napjainkban különleges atmoszférát teremt. A különféle drogok a tánc és a zene élményének fokozására, valamint a csoporthoz való alkalmazkodás megkönnyítésére is szolgálnak.

A 2010-es évek óta minden fesztivál dinamikus változáson ment keresztül. Látogatottságuk megnövekedett, egyre nagyobb alkohol- és drogfogyasztást eredményezett. Ozorán „nagyon paradox a helyzet abból a szempontból, hogy teljesen békés társaság látogatja a fesztivált, akikre nem jellemző az erőszakosság, ugyanakkor jellemző rájuk a tudatmódosító szerek rendszeres használata” (SUSZTER 2022: 121).

A kábítószer-probléma napjainkban már nemcsak a felnőtteket, hanem elsősorban a fiatalokat érinti. Ők azok, akik szórakozásra, új élményekre, a szabadság érzésére vágyanak, ezért a zenei rendezvények, köztük a fesztiválok, a diszkók, a koncertek és a különféle zenés összejövetelek ideális lehetőségnek tűnnek igényeik kielégítésére (EUDA 2024: 72).

Az európai drogjelentések és az ifjúságkutatások³ is egyértelműen alátámasztják, hogy a zenei rendezvényeken részt vevő fiatalok számának növekedésével párhuzamosan fokozódik annak kockázata is, hogy e sajátos társas és környezeti közegben kapcsolatba kerülnek a kábítószer-használattal, valamint a -birtokláshoz, a -terjesztéshez és a -kereskedelelemhez kapcsolódó jogi és egészségügyi kockázatokkal. A könnyű hozzáférés, a kipróbálásra ösztönző közeg és az emelkedett kockázati tényezők együttesen hozzájárulnak ahhoz, hogy a zenei rendezvényeken megjelenő kábítószer-fogyasztás jelentős problémát jelentsen nemcsak az érintett egyének, hanem tágabb értelemben a társadalom egésze számára is (BAUER et al. 2016; EUDA 2024; *Magyar ifjúság 2020. Kérdések és válaszok fiatalokról, fiataloktól* 2020).

³ A Magyar Ifjúság Kutatás egy úgynevezett nagymintás kérdőíves vizsgálat, amelyben körülbelül 8000 fiatalat kérdeznek meg. A kutatást négyévente végzik, hogy látható legyen, hogyan változik a fiatalok helyzete az idő múlásával.

A drogkérdés általános megközelítése a 20. század végén Magyarországon

Lévai Miklós szerint Magyarországon az 1960-as évektől beszélhetünk kábítószer-problémáról. Az első droghasználathoz köthető haláleset 1969-ben történt Budapesten, és a jelenség ekkor még döntően a fővárosra korlátozódott (LÉVAI 1992). Az 1970-es évek végére terjedt el a szipuzás,⁴ míg az 1975–1980 közötti időszakban a különböző gyógyszer – például Parkan, Codein és Hidrocodein – alkoholos kombinációja volt jellemző. A kábítószer-használatot ebben az időszakban elsősorban rendészeti kérdésként kezelték, a megelőző és gyógyító intézményrendszer kiépítése elmaradt (ELEKES 2009).

Az 1980-as évek elején jelentek meg Magyarországon a klasszikus drogok,⁵ különösen az amfetamin és a metamfetamin, amelyek meghatározó szerepet játszottak a hazai drogszcéna kialakulásában. Ezzel párhuzamosan létrejött a toxikomániások⁶ szubkultúrája, amely zárt közösségekben működött, és szorosan kapcsolódott az underground zenei élethez. A titkos koncertek, garázsbandák és illegális rendezvények teret adtak a droghasználat terjedésének, miközben az állami hatóságok fokozott ellenőrzéssel próbálták visszaszorítani a jelenséget (RÁCZ 1989).

A zenei rendezvényekhez kapcsolódóan az alkohol mellett egyre gyakrabban jelentek meg kábítószeres és egyéb pszichoaktív szerek. Az első, hazai könnyűzenei rendezvényhez köthető haláleset 1981-ben történt Székesfehérváron, ami ráirányította a figyelmet a zenei események és a droghasználat közötti kapcsolatra (HATALA 2005).

A rendszerváltást követően a határok megnyitása és az információszabadság bővülése alapvetően átalakította a drogszcénát. Megjelent a nyitott droggpiac, a szerek kínálata jelentősen bővült, és a kábítószer-kereskedelem egyre szervezettebbé vált. Az állam represszív és megelőző intézkedésekkel igyekezett fellépni, azonban a droghasználat elterjedése nem állt meg (ELEKES–PAKSI 2014). A zene, a szórakozás és a kábítószer-fogyasztás kapcsolata a zenei fesztiválok elterjedésével tovább erősödött. A multikulturális és több műfajú fesztiválok ideális környezetet biztosítottak a pszichoaktív szerek megjelenéséhez is. A 2010-es évek elején új kihívást jelentettek az úgynevezett dizájner drogok, amelyek tömeges megjelenésére a hatóságok nem voltak megfelelően felkészülve (EMCDDA 2015).

A fesztiválok népszerűsége világszerte növekszik, azonban a Covid-19-világjárvány súlyosan érintette a rendezvény- és vendéglátóipart. A 2020–2021-es időszakban számos fesztivál elmaradt, majd 2022-től a látogatói aktivitás fokozatosan helyreállt (FORMÁDI et al. 2022).

⁴ „Tiltott, de megengedett a különféle oldószer tartalmú anyagok belélegzése, amelyek a napi szükségletekhez vagy munkához használt anyagokban (pl. ragasztók, folteltávolítók, tisztítószeresek, öngyújtó benzin, körömlakklemosó) találhatók” (MÜLLER–NEDOPIL 2017).

⁵ A szakirodalom „klasszikus drogoknak” nevezi azokat a hagyományosan ismert, régóta jelen lévő illegális pszichoaktív szereket – például az opiátokat (heroin, morfin), a kokaint, a kannabiszt, az LSD-t és az amfetaminokat –, amelyek a modern drogfogyasztás korai időszakában meghatározó szerepet játszottak (LÉVAI 2012).

⁶ A droghasználók sajátos életmódját, normarendszerét és társas kapcsolati hálóját jelöli (RÁCZ 1989; LÉVAI 1992).

A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények

Mindennapi életünkben, szabadidős elfoglaltságként is egyre inkább teret nyernek a könnyűzenei fesztiválok. Mint a társadalom szinte minden szegmensében, itt is jelen van a bűnözés, a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények is egyre gyakoribbá válnak.

A fesztiválok idején a sajtóban megjelent bűncselekményekkel kapcsolatos hírek alapján össze is lehetne állítani a legnagyobb hazai fesztiválok listáját is. A Sziget, a Volt, a Balaton Sound, az EFOTT, az OZORA nemzetközileg is jelentős fesztiválok, jelentős számban látogatják külföldiek, ami az itt megjelenő bűncselekmények számára is hatással van.

A fesztiválokon elkövetett bűncselekményeket két kategóriába oszthatjuk az elkövetés helyszíne szerint. A külső helyszínen, azaz a rendezvény területén kívül, de ahhoz közel történik a fesztivált látogató személyek érkezés előtti tömörülése, gépkocsik parkolása a részükre kijelölt parkolóhelyen, illetve ennek hiányában a környező utcákban, egyéb helyeken, ahol szabad parkolóhely található. Itt is találkozhatunk különféle közlekedési szabályszegésekkel, közlekedési balesetekkel. A leggyakoribb bűncselekmények az alkohol vagy kábítószer hatása alatt történő gépjárművezetés, a gépkocsifeltörések és a -rongálások. Vidéki fesztiválok esetén előfordul, hogy a koncertet látogatók az adott településen, ahol a fesztivál található, az ott lévő ingatlanokat megrongálják, vagy oda betörnek. A fesztiválra érkező vagy onnan távozó személyek között szintén előfordulhat garázdaság, vagy ahhoz kapcsolódó testi sértés. Gyakori eset sajnos, hogy drogfogyasztás miatt bódult állapotban lévő személyekkel találkozhatnak a helyi lakosok a település nagyobb csomópontjaiban, boltoknál vagy buszmegállókban, vasútállomásokon. Az utóbbi években gyakoribbá vált, hogy a kábítószer-terjesztők az általuk értékesíteni kívánt drogot a rendezvény helyszínéhez közel, általuk bérelt szálláson, lakásban tartják, és csak kisebb mennyiséget, mintát visznek be a fesztivál területére (NÉMETH–ROTTLER 2024).

A rendezvényekre való beléptetéskor a jegyek ellenőrzése mellett csomagátvizsgálásra is sor kerül. A modern fesztiválokon a belépőjegyek ellenőrzése gyakran elektronikus formában, QR-kódos jegyolvasással történik. Már a beléptetési pontokon kiszűrhetők azok a személyek, akik hamis vagy érvénytelen belépőjeggyel próbálnak a fesztivál területére bejutni. A csomagok átvizsgálása lehetőséget ad a fesztivál területére bevinni szándékozott tiltott tárgyak – például kések, fegyverek vagy kábítószerek – kiszűrésére is. A rendezvényre járművel érkező látogatók esetében a parkolók és a gépjárművek ellenőrzése szintén a biztonsági intézkedések részét képezheti. A beléptetés során ezért okirat-hamisítás, valamint kábítószer birtoklása is felmerülhet.

A rendezvények belső területén elkövetett bűncselekmények közül leggyakoribbak a vagyon elleni jogsértések, amelyek célja idegen, értékkel bíró dolgok jogtalan megszerzése vagy megrongálása. Az elkövetés tárgyai elsősorban a fesztivállátogatók személyes értékei – például mobiltelefonok, pénztárcák, okoseszközök –, valamint a rendezvény infrastruktúrájához tartozó berendezési tárgyak. A legjellemzőbb bűncselekmény a lopás, különösen az alkalmi és zseblopás, illetve a sátorból történő eltulajdonítás. Súlyosabb esetet jelent a rablás vagy a kifosztás, amikor az elkövető erőszakot alkalmaz, illetve a sértett védekezésre képtelen állapotát használja ki. A vagyon elleni bűncselekményekhez sorolható továbbá a rongálás, amely jellemzően a fesztiválok infrastruktúráját érinti.

A sértettek gyakran figyelmetlenségük, illetve alkohol- vagy kábítószer-használatuk miatt válnak célponttá, értékeiket sok esetben őrizetlenül hagyják. Amennyiben az eltulajdonított tárgyak között okirat, bankkártya, mobiltelefon is szerepel, további bűncselekmények – például készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel való visszaélés – is megvalósulhatnak. Az elkövetők jellemzően fiatalabb korosztályba tartoznak, és cselekményüket gyakran tudatmódosító szerek hatása alatt követik el. Megkülönböztethetők alkalmi, impulzív elkövetők, illetve tudatosan, szervezeten, kifejezetten fesztiválokra specializálódott csoportok (NÉMETH 2021).

A vagyon elleni bűncselekmények esetében jelentős a látencia, mivel a sértettek sokszor nem, vagy csak késedelmesen tesznek feljelentést, részben a késői észlelés, az eltulajdonított érték csekély volta, illetve – különösen külföldi sértettek esetén – nyelvi akadályok miatt (NÉMETH 2021).

Az erőszakos bűncselekmények közül leggyakrabban a garázdaság és a testi épség elleni jogsértések fordulnak elő, amelyekre jellemző a csoportos elkövetés és az alkohol-fogyasztással összefüggő konfliktushelyzetek eszkalálódása. Ide sorolhatók továbbá a nemi élet szabadsága elleni bűncselekmények is, amelyek elkövetése gyakran alkoholos vagy kábítószeres befolyásoltsághoz, illetve a sértett ilyen állapotának kihasználásához kapcsolódik. Előfordul, hogy az elkövető tudatosan idéz elő védekezésre képtelen állapotot, például az ital manipulálásával. E jogsértések feljelentése sok esetben késedelmes, mivel a sértett csak később válik tudatossá abban, hogy bűncselekmény áldozatává vált (NÉMETH 2021).

A kábítószer-bűnözést a hazai és a nemzetközi szakirodalom is kriminológiai szempontból kínálati és keresleti oldali bűncselekményekre osztja. A kínálati oldalon beszélhetünk a kábítószer terjesztésével, kereskedelmével összefüggő elkövetési magatartásokról, amelyek ma már a szervezett bűnelkövetői körök egyik fő tevékenységét is képezik (LÉVAI–RITTER 2019).

A keresleti oldalon az alábbi cselekmények jelennek meg:

- direkt kábítószer-bűnözés: a Btk.-ban szereplő kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatos tényállások megvalósítása;
- indirekt kábítószer-bűnözés: a kábítószer megszerzése érdekében elkövetett jogsértések, amikor az elkövető a cselekménnyel közvetlenül jut a droghoz, másrészt a bűncselekmény célja az anyagi haszonszerzés, amelyből kábítószerrel lehet vásárolni;
- következménybűnözés: a kábítószer hatása alatt elkövetett, valamint a rendszeres kábítószer-fogyasztással összefüggő bűncselekmények, illetve azok az esetek, amikor a drogfogyasztó az áldozat, és a drognak szerepe van az áldozattá válásban (LÉVAI–RITTER 2019).

Mivel a könnyűzenei fesztiválok a rekreációs droghasználat gyakori színterei, ezért a bűnözési formák mindegyike megjelenhet ebben a környezetben is, amit a rendezvénybiztosítások tapasztalatai mellett kutatások (DEMETROVICS 2013) is egyaránt alátámasztanak.

A bűnügyi statisztika szerepe bűnözők szervek munkájában

A rendőri tevékenység mérése során különösen érvényesül a statisztikai szemlélet, hiszen annak értékelése főleg a bűnügyi statisztikai adatok, nyomozási és felderítési mutatók alapján történik. A statisztikai szemlélet viszont nem számol a szubjektív biztonságérzettel és a látenciával (BODA 2019: 507). A bűnözés mérésére a hatóságok tudomására jutott bűncselekményi körben van lehetőség. A látens bűnözést kutatási mérések alapján csak becsülni lehet (BODA 2019: 88).

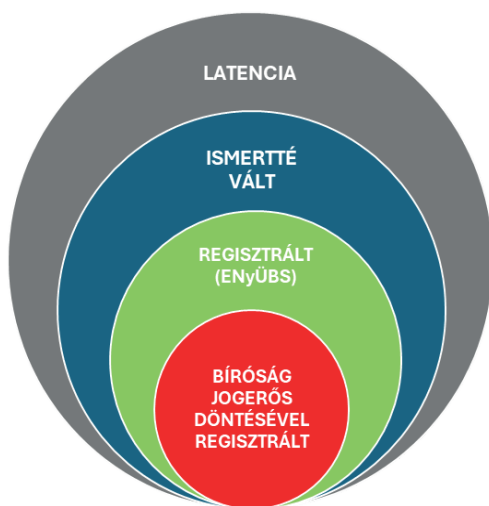
A bűnügyi statisztika az igazságügyi statisztikának a bűnözésre mint társadalmi tömegjelenségre és a bűnözéssel foglalkozó állami szervekre vonatkozó adatok gyűjtésével, rendszerezésével, feldolgozásával és elemzésével foglalkozó ága (BODA 2019: 98). A kriminálstatisztikában tény, hogy a bűnözés egésze, a teljes bűnözés nem ismerhető meg, és ezért pontosan statisztikailag sem ragadható meg. Az ismertté vált bűnözés adatai, belső arányai a tényleges bűnözéstől eltérhetnek. Ez kimondottan érvényes a zenei fesztiválokra, hiszen számos esetben a jogszértések nem jutnak a hatóságok tudomására.

Az 1960-as évek elején alakult ki a ma is alkalmazott számbavételi módszer elődje, amelyet 1964. január 1-jén vezettek be Egységes rendőrségi és ügyészségi bűnügyi statisztika (ERÜBS) néven. A rendszer célja a bűnözés mint társadalmi jelenség statisztikai mérhetőségének biztosítása volt. 2009. január 1-jétől az Egységes nyomozóhatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika (ENyÜBS) váltotta fel az ERÜBS-t, amelynek működését a 12/2018. (VI. 7.) BM rendelet szabályozza. A Büntető Törvénykönyv 2013. július 1-jei hatálybalépése, valamint a 2017. évi XC. törvény (Be.) jelentősen átalakította az ENyÜBS módszertanát és adatgyűjtési rendszerét. Ennek eredményeként egy követő jellegű, input alapú statisztikai adatgyűjtési rendszer jött létre.

A bűnözés folyamatosan változó társadalmi tömegjelenség, amely bizonyos földrajzi területen, adott időszak során elkövetett bűncselekmények és elkövetők összességét jelenti. Ezen adatok gyűjtése, elemzése során különféle tényezőket kell figyelembe venni, amelyek szoros összefüggésben vannak egymással.

„A bűnözésről egyéni és társadalmi szinten kialakuló kép formálásában számtalan objektív és szubjektív tényező fejt ki együttes hatását. A társadalmi szinten kialakuló bűnözési kép egyik forrása a bűnügyi statisztika, amelyből az ismertté vált bűnözésről tájékozódhatunk. Maga a bűnözés rendkívül összetett jelenség, nehezen mérhető, ezért különbséget kell tenni az ismertté vált bűnözés mérése és az össz-bűnözés becslése között” (KORINEK 2010: 305).

A bűncselekmények száma a valóságban jellemzően kétszerese a hatóság tudomására jutott jogszértő bűncselekmények alakulásának, az áldozat nélküli bűncselekmények esetén a látencia azonban ennél jóval magasabb (RITTER 2015). A rejtett vagy látens bűnözés a mindenkori bűnözés jelentősebb hányadát teszi ki. A rejtve maradó bűnözési ráta aránya sok mindent elárul a bűnözés társadalmi összefüggéseiről, valamint a bűnözők és a bűnözés kapcsolatáról (VÁRI 2016).

1. ábra: Az ismertté vált/regisztrált bűnözés

Forrás: ISTVANOVSKI 2019

A bűnügyi statisztikai adatok elemzéséhez mindenképp szükséges az 1. ábra értelmezése, amely a kábítószeres bűncselekményeket is jellemzi. A látencia mellett fontos tisztázni a regisztrált bűncselekmény fogalmát a bűnügyi statisztikában: „A nyomozó hatóság, illetve az ügyészség meghatározott büntetőeljárási döntését követően rögzített és a rögzítés időpontjára elszámolt cselekmény” (BM–LÜ 2019).

A kábítószeres bűncselekmények statisztikája

A kábítószeres bűncselekmények úgynevezett áldozat nélküli bűncselekmények, és emiatt jellegükönél fogva még hatalmasabb látenciaérték jellemzi őket (RITTER 2013). Az ügyek szinte csak a rendőri szervek felderítése alapján indulnak. Jellemző továbbá, hogy a fogyasztók nemcsak olyan szerekkel kerülnek kapcsolatba, amelyek fogyasztása és terjesztése büntetendő, hanem olyan drogokkal is, amelyek még nem szerepelnek semmilyen tiltólistán (MÁTYÁS 2021).

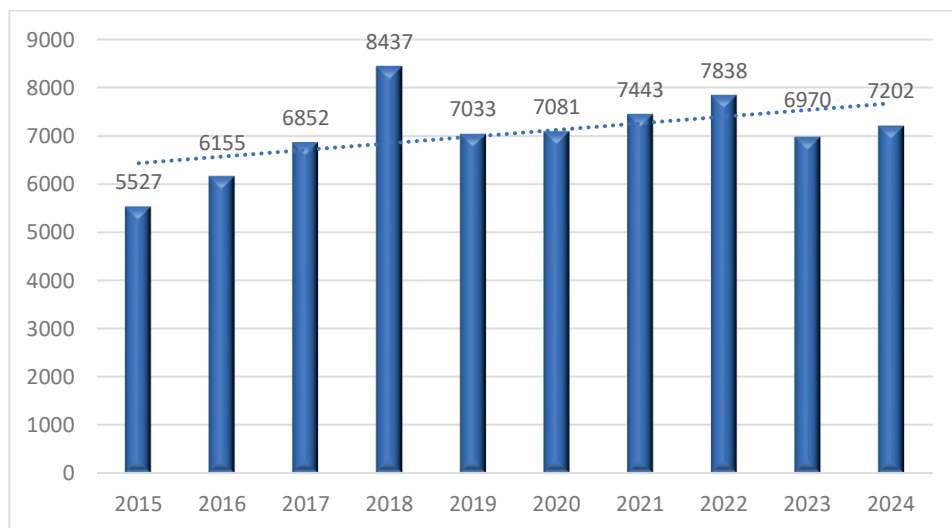
A számadatok alakulását a jogi környezet is jelentős mértékben befolyásolja, hiszen egy bűncselekményként kell értékelni a természetes egységben megvalósult bűncselekményeket (BM–LÜ 2022), ami a kábítószeres deliktumokra különösen érvényes.

A bűnüldöző hatóságok hivatalos statisztikájának, az ENYŰBS-nek a leggyakrabban elemzett mutatója az ismertté vált, azaz regisztrált bűncselekmények számának alakulása.

A kábítószeres bűncselekmények számának alakulására a társadalmi-gazdasági változások is hatással voltak. A rendszerváltást követő időszakban a határok megnyitása, a nemzetközi kapcsolatok erősödése és a szervezett bűnözés megjelenése hozzájárult ahhoz, hogy a kábítószerek nagyobb mennyiségben jelentek meg Magyarországon. Ebben

az időszakban hazánk a balkáni kábítószer-kereskedelmi útvonal egyik tranzitországává vált. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények statisztikai alakulását ugyanakkor több tényező – így például a jogszabályváltozások, a rendőrségi aktivitás és a látencia változása – is befolyásolja (LÉVAI–RITTER 2019; Nemzeti Drog Fókuszpont, 2025). A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények száma a 2000-es évek közepén számottevő növekedést mutatott, és 2018-ra meghaladta a nyolcezer esetet. A számadatok alakulását a 2. ábra szemlélteti.

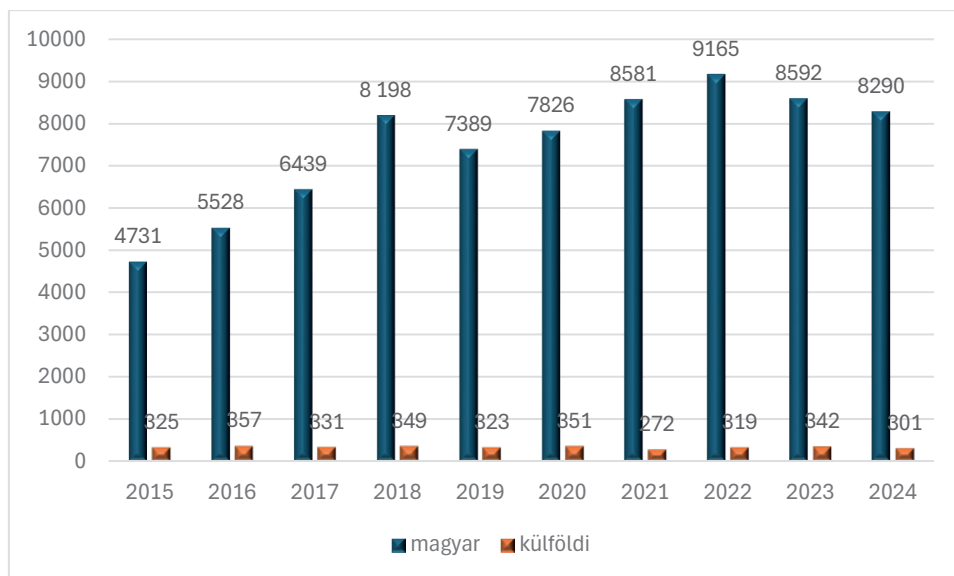
Az enyhén hullámzó tendencia ellenére kijelenthető, hogy napjainkban éves szinten 7000 felett van a kábítószeres bűncselekmények száma, amely a határok megnyitása óta állandósulni látszik.

2. ábra: A kábítószeres bűncselekmények számának alakulása

Forrás: a szerző szerkesztése ENyÜBS alapján

2024 adatait a bázisévhez (2015) viszonyítva 30,3%-os emelkedés figyelhető meg. Azonban az éves értékek közötti különbség nem jelentős, ami kizárja azt, hogy csupán a bűnüldöző hatóságok nyomozási aktivitása játszana szerepet a számadatok alakulásában.

3. ábra: Kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma

Forrás: a szerző szerkesztése ENyÜBS alapján

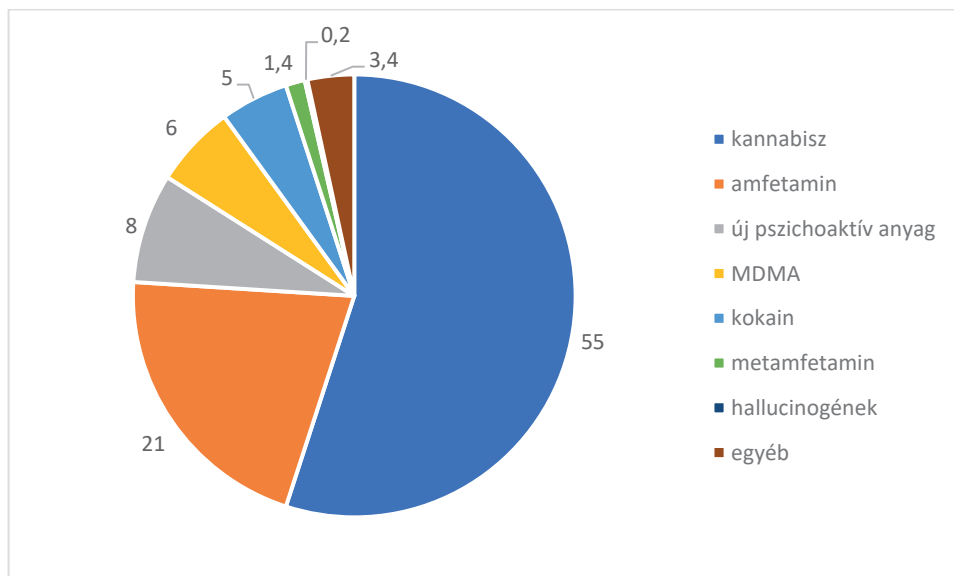
Az elkövetőkre⁷ vonatkozó 3. ábra szemlélteti, hogy 2015 adatait 2024 adataihoz viszonyítva óriási, 75,2%-os növekedés figyelhető meg, szinte folyamatos emelkedés mellett. Az elkövetők 95,8%-a magyar és 4,2%-a külföldi állampolgár.

Az ENyÜBS-ből származó lefoglalási adatok – amelyeket mint a cselekmény elkövetésének tárgyát vesznek számba – bemutatásától eltekintek, mivel a lefoglalt kábítószer mennyiségének meghatározásakor a tiszta hatóanyag-tartalmat kell figyelembe venni, amelyet igazságügyi toxikológus szakértő állapít meg.

A Nemzeti Szakértő és Kutató Központ Kábítószervizsgáló Szakértői Intézetében történik a hatóságok által lefoglalt kábítószeres vizsgálat, amely alapján állapítják meg a feketepiaci kábítószer-készítmények átlagos hatóanyag-tartalmát is.

Adataik szerint 2022-ben az ismertté vált kábítószer-bűncselekmények során a kábítószer-lefoglalások a 4. ábrán láthatóak szerint alakultak.

⁷ Elkövetők száma: regisztrált elkövető (a regisztrált bűncselekmények elkövetőjeként rögzített, a rögzítés időpontjára, az adott ügyben egyszer elszámolt személy) és azok, akikkel szemben büntethetőséget kizáró ok miatt elutasították a feljelentést, vagy megszüntették a nyomozást (BM-LÜ 2019).

4. ábra: A lefoglalt kábítószer-fajtái, %
Forrás: NSZKK 2022

A 4. ábra szemléletes, hogy a lefoglalt kábítószer-mennyiség több mint fele kannabisz, majd azt követi az amfetaminszármazékok használata, ami igazodik a kábítószer-ügynökségek által készített, a kábítószer útját bemutató elemzésekhez (EUDA 2024).

Kábítószer a fesztiválokon

Napjainkban is a kábítószer-terjesztés, -fogyasztás egyik színterét a fesztiválok adják. Számos kutatás eredményében, újságcikkekben, de gyanúsítottai vallomásokban is olvasható, hogy van, aki azért megy fesztiválra, hogy a kábítószerrel kipróbálja, és vannak azok az elkövetők, akik ugyanebből a gondolatból indulnak ki, hogy a nagyobb kereslet miatt ott könnyebben lehet jó áron különféle drogokat értékesíteni.

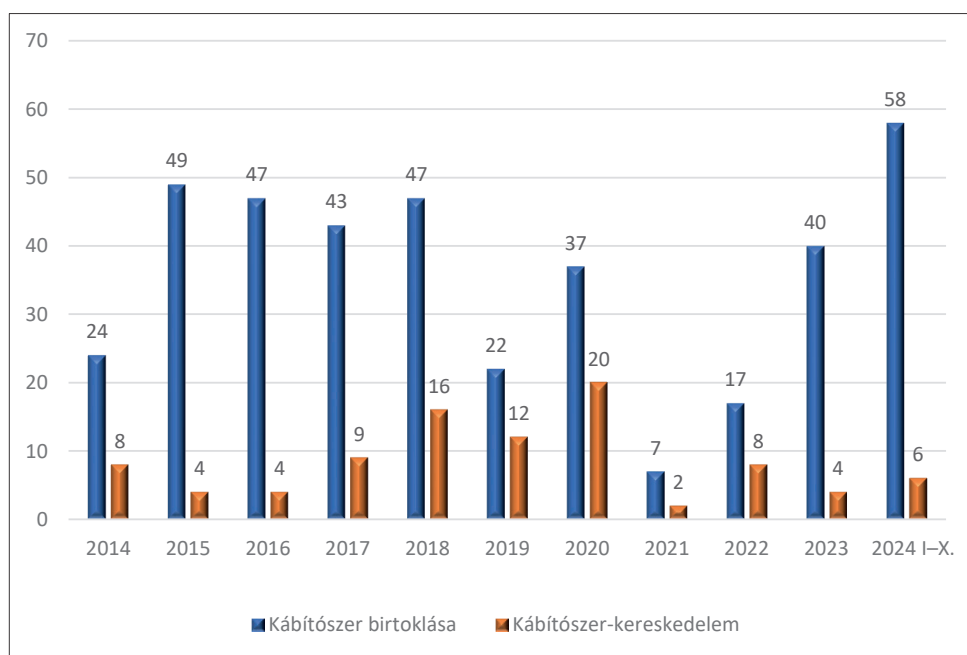
A bűnügyi statisztika adatai

Az ENYÜBS statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy a fesztiválok kábítószeres bűncselekményei 1-2%-át teszik ki a teljes regisztrált kábítószeres bűncselekményeknek. Azonban a kábítószer-terjesztés, -fogyasztás a fesztiválokon sokkal nagyobb jelentőségű, mint amit a számadatok sugallnak, és itt is hatalmas látencia érvényesül.

Az ENyÜBS kódszótárában a fesztiválnak mint elkövetési helyszínnek a szabadtéri kulturális, szórakoztató rendezvény kód felel meg, amely alapján szűkíthetők az adatok a kábítószeres bűncselekményeken belül.

A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények adatait részletesen az 5. ábra mutatja. A pandémia időszakáig enyhe csökkenés, majd azt követően markáns emelkedés figyelhető meg. Éves szinten eddig 60 volt a legtöbb bűncselekmény (kivétel 2018, amikor a statisztikai számbavételben módosítás történt), azonban 2024-re a bűncselekményszám 64-re emelkedett, és ez az előző évhez viszonyítva közel egyharmados növekedést jelent.

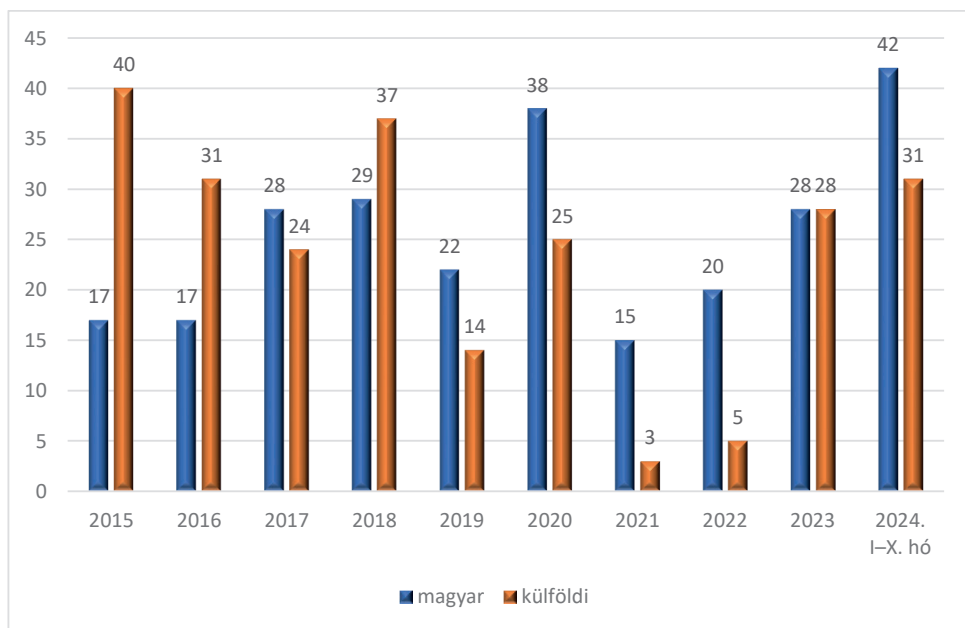
A kábítószeres bűncselekmények elkövetőire vonatkozó statisztikai adatokat elemezve, ahogyan a 6. ábra is mutatja, kijelenthető, hogy a fesztiválokon minden évben találkozunk magyar és külföldi elkövetőkkel egyaránt.

5. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények számának alakulása
Forrás: a szerző szerkesztése ENyÜBS alapján

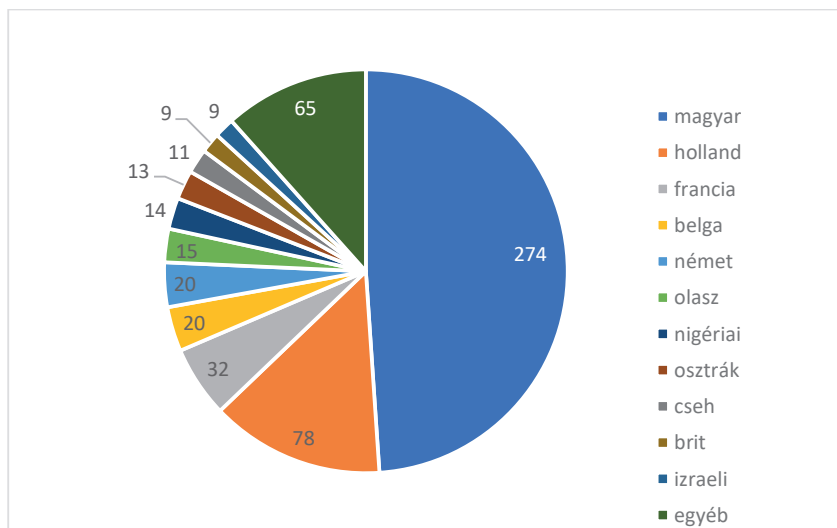
A fesztiválokon elkövetett összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlását vizsgálva, amit a 7. ábra szemléltet, elmondható, hogy 51,75%-uk magyar, 48,25%-uk külföldi állampolgár.⁸

⁸ Az ENyÜBS-ben a „külföldit” jellemzően az elkövető állampolgársága szerint határozzák meg. A statisztikák külön jelzik, ha az elkövető nem magyar állampolgár. Ebbe a kategóriába tartozhat: uniós tagállam állampolgára, harmadik országbeli állampolgár (például Ukrajna, Szerbia stb.), hontalan személy.

6. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma (2015–2024)

Forrás: a szerző szerkesztése ENyÜBS alapján

7. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlása (2015–2024. január–október)

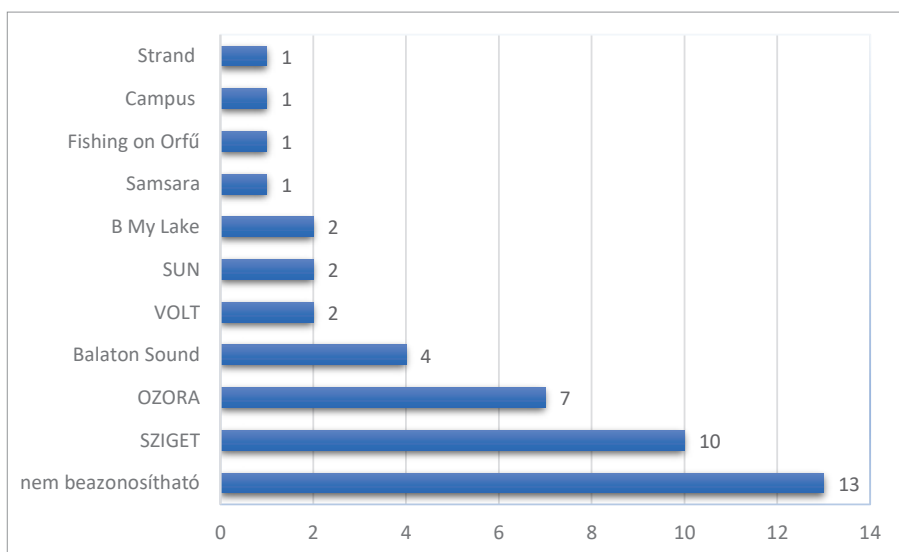
Forrás: a szerző szerkesztése ENyÜBS alapján

Anonimizált jogerős bírósági ítéletek elemzése

Amennyiben a fesztiválokon elkövetett bűncselekményeket pontosabban kívánom elemezni, különösen az elkövetés helyére, helyszíneire és az elkövetőkre vonatkozóan, mindenképpen indokolt az egyes ügyekben hozott jogerős bírósági ítéletekbe is betekinteni. Ezen ügyek elemzése során mindenképpen szükséges visszautalni az 1. ábrára, ahol a bíróság jogerős döntésével regisztrált elkövetőkre vonatkozó adatok a legbelső körben találhatóak. Az ide vonatkozó adatok dokumentumtára, tárháza az interneten mindenki számára elérhető oldal, ahol ügyiratszám szerint, valamint többféle szempont, köztük kulcsszavak alapján is lehet keresni a bírói döntések között (Országos Bírósági Hivatal [é. n.]). A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 163. § (3) bekezdése szerint nemcsak a bírósági döntéseket kell közzétenni, hanem azoknak a korábbi bírósági, hatósági vagy más szervek által hozott határozatoknak az anonimizált, digitális másolatát is, amelyeket a bíróság a döntésével felülbírált vagy felülvizsgált. A közzététel az Országos Bírósági Hivatal elnöke által meghatározott eljárás szerint történik.

Az itt végrehajtott keresés eredményeként a „fesztivál” és a „kábitószer” kulcsszavak együttes használata során 44 ügy képezte a vizsgálat tárgyát.

Az elemzés tárgyát képező 44 ügy szerint a legnépszerűbb fesztiválok mellett kisebb eseményeken is sor került kábítószeres bűncselekmények miatt rendőri intézkedésre, ami igazolhatja azt a feltevést, amely szerint nincsen fesztivál drog nélkül (DAY et al. 2018; FERNANDEZ-CALDERÓN et al. 2019). Azokat a fesztiválokat, ahol a legtöbb visszaélés történt, a 8. ábra szemlélteti.

8. ábra: A jelentősebb fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények (44 db) (2010–2024)

Forrás: a szerző szerkesztése Országos Bírósági Hivatal [é. n.] alapján

Az anonimizált határozatokban szereplő elkövetési helyszínek adatainak feldolgozása alapján készült ábra mutatja azt is, hogy a legtöbb kábítószeres bűncselekmény hazánkban a Sziget Fesztiválon történik, hiszen ez hazánk legnagyobb zenei fesztiválja.

A fesztiválra való bejutást megelőző csomagátvizsgálás során a beléptetésnél több esetben találtak az érintett személynél kábítószer, a saját fogyasztásra szánt egy-két tablettától kezdve az értékesítésre szánt nagyobb mennyiségig. A csempészés módja leginkább a különféle helyekre, táskába, ruházatba, illatszeres flakonba vagy akár testüregbe való elrejtés volt. De előfordult olyan eset is, hogy a lakókocsiban volt a kábítószer elrejtve, amelyben a fesztivál ideje alatt laktak. Volt, aki hangfalba rejtette az értékesítésre szánt drogot. A beléptetést végző biztonsági őrnek az tűnt fel, hogy a hangfalhoz semmi egyéb kiegészítő nem tartozott. Ez alapján tételesebb ellenőrzésnek vetették alá az illetőt, és a kábítószer-kereső kutya is jelzett (Fővárosi Törvényszék 20.B.795/2014/2).

A feldolgozott 44 ügy közül 16 esetben – az ügyek 36,36%-ában – az elsődleges rendőri intézkedés a helyszínen, vagyis a fesztivál területén történt. Ugyanakkor ittás járművezetés vagy gyorsajtás miatt indult büntetőeljárások során is sor került olyan kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények bizonyítására, amelyek elkövetési helyszíne szintén valamely fesztivál volt.

A további ügyekben a kábítószeres bűncselekmények miatt indult nyomozások ki-terjesztése során tártak fel olyan korábbi drogbeszerzéseket és -értékesítéseket, amelyek szintén fesztiválokon valósultak meg.

Az ismertetett 44 ügy mindegyikében fesztivál volt az elkövetés helyszíne. A fesztivál azonban nem csupán olyan közegként jelenik meg, ahol a hozzájutás a kábítószerhez vagy annak értékesítése könnyebb, hanem a kapcsolatok és ismeretségek kialakulásának színtereként is. Ezek a kapcsolatok később a kábítószer megszerzésében vagy terjesztésében is szerepet játszhatnak, az érintettek társtettesekké válhatnak, illetve ugyanazon elkövetői csoport tagjaivá is szerveződhetnek.

Első megközelítésben felmerülhetne, hogy az elkövetés időtartama a fesztivál idejére korlátozódik. Ugyanakkor tekintettel arra, hogy összetett tényállásról, illetve természetes vagy törvényi egységben megvalósuló bűncselekményekről van szó, a vizsgált cselekmények rendszerint ennél jóval hosszabb időszakot ölelnek fel. A kábítószerrel kapcsolatos nyomozások ugyanis gyakran hónapokon, sőt akár éveken keresztül is elhúzódhatnak, amely időszakon belül csupán az egyik elkövetési mozzanat valósult meg a fesztivál helyszínén kábítószer-terjesztés formájában.

Arra vonatkozóan, hogy az elkövetők honnan szerzik be a kábítószer, az egyes ügyek elemzése során számos esetben nem kaptam választ. Az elkövetőnek nem érdeke, hogy pontosan megnevezze, hogy kitől, mennyi és milyen kábítószer vásárolt. Vallomásukban általában ismeretlen személyre hivatkoztak. Amennyiben egy-egy ügyben több elkövető szerepel, akkor egy-két esetben egy lépcsővel „feljebb” lehet jutni, hogy ki kitől szerezte a kábítószer. Több elkövető, külföldi és magyar is, személyesen vagy futár közreműködésével hozta be magával a drogot, amelyet a fesztiválon kívánt értékesíteni. A kábítószer gépkocsiban vagy kamionban csempészték az országba, de olyan is volt, amikor az elkövetők vonaton utazva hozták magukkal az anyagot, vagy interneten rendelték, és csomagküldő szolgálat kézbesítette. A fesztiválokon a zenei irányzatoknak, fellépőknek

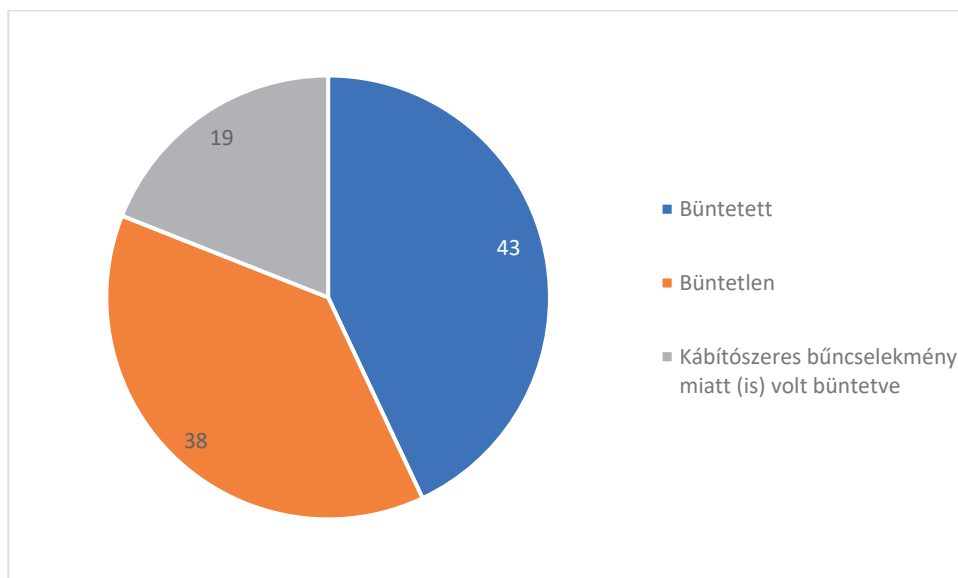
megfelelően szinte a klasszikus drogoktól a legújabb szintetikus drogokig, sokféle szert lehetett lefoglalni, de legtöbbször kokaint, marihuánát, ketamint, MDMA-t, amfetamint.

Az elemzett ügyek alapján megállapítottam, hogy a fesztiválokon elfogott, kábítószer terjesztésével foglalkozó elkövetők nagyrésze nem csak fesztiválon értékesít drogot; valamint a tettenérést, elfogást követő ruházátátvizsgálások, motozások, kutatások, szemlék során lefoglalt drogok esetén nem lehet szétválasztani sem a nyomozásban, sem a statisztika szempontjától, hogy mennyi drogot szántak a fesztiválokon értékesíteni.

A fesztivál helyszínén történő drogértékesítés talán legismertebb esete a két holland elkövető, akik 2019-ben olyan nyíltan árulták a kábítószer a Sziget Fesztiválon, hogy még 500 példányos árlistát is készítettek (Fővárosi Törvényszék 25.B.187/2020/24).

Szintén hasonlóan nyílt módon történt a kábítószer értékesítése azon elkövetők esetén, akik a kábítószer porciózásáról a telefonjukkal fotókat is készítettek, hogy közösségi oldalukon megosszák azt, és kézzel írt árlistával szólították meg a fesztiválozókat, hogy szeretnék-e drogot vásárolni (Balassagyarmati Törvényszék 19.B.77/2019/184). Olyan elkövetővel is találkozhatunk, aki éppen civil ruhás rendőröknek próbált kábítószer értékesíteni (Székesfehérvári Törvényszék 6.B.8/2018/3).

Az ENyÜBS adatai alapján megismerhetők az elkövetők számára és állampolgárságára vonatkozó adatok. Ugyanakkor annak vizsgálata során, hogy a fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények miatt elítélt személyek előélete miként alakul, illetve milyen társas elkövetési formákat állapítottak meg, a bírósági ítéletekben szereplő adatokra támaszkodom. A jogerősen elítélt elkövetők előéletét a 9. ábra szemlélteti.

9. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek előélete (2010–2024)

Forrás: a szerző szerkesztése Országos Bírósági Hivatal [é. n.] alapján

Az elkövetők több mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt korábban volt már büntetve. A kábítószeres bűncselekmények miatt elítéltek több mint egynegyede szabadulását követően ismételten visszatér a kábítószer-bűnözéshez.

Az elkövetői alakzatokat nézve az ügyek 36%-ában egy elkövető szerepel, 15%-ában, hat esetben került sor bűnszövetség és egy esetben bűnszervezet megállapítására jogerős ítélettel. Egy bűnszövetség esetén csak fesztiválon történt kábítószer-értékesítés, a többi esetben fesztiválon kívül más helyen is. Mind a hét elkövetői csoport tagjai büntetett előéletűek, közülük hatnak legalább egy vagy több tagja volt már korábban kábítószeres bűncselekmény miatt jogerősen elítélve.

A látencia árnyékában – a fesztiválokhoz köthető kábítószeres jogsértések statisztikai torzulásai

A fenti adatok ismertetése alapján egyértelműen megállapítható, hogy a fesztiválokra vonatkozó statisztikai adatok csupán korlátozott mértékben alkalmasak a kábítószerrel kapcsolatos jogsértések tényleges volumenének bemutatására. A nagyszámú résztvevőhöz, valamint a kábítószer-fogyasztás feltételezhető gyakoriságához viszonyítva mindössze csekély számú eset kerül a hatóságok látókörébe, illetve a hivatalos adatbázisokba. A statisztikák elsősorban azokat az ügyeket tükrözik, amelyek rendőri intézkedés, felderítés vagy nyomozás eredményeként váltak ismertté, miközben a jogsértések jelentős része rejtve marad (BM – LÜ 2019).

A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatos statisztikák torz képet adnak a valós helyzetről, mivel az esetek számottevő része látens marad. Számos jogsértést nem jelentenek be, a résztvevők gyakran tartanak a jogkövetkezményektől, vagy az adott magatartást nem tekintik kellően súlyosnak. A kriminológiai szakirodalom szerint a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények kifejezetten magas látenciával jellemezhetők, különösen olyan zárt vagy időben korlátozott társadalmi eseményeken, mint a tömegrendezvények (KEREZSI 2018). A statisztikai torzulást tovább erősíti, hogy a rendőri intézkedések térben és időben is behatároltak, így az ellenőrzések elsősorban az alkalmi fogyasztókra terjednek ki. Ennek következtében a hivatalos adatokban jellemzően a kis mennyiségű kábítószerrel elkövetett jogsértések jelennek meg, míg a szervezetesebb, nagyobb volumenű terjesztés alulreprezentált marad (EMCDDA 2022).

A látencia mértékét fokozza az elkövetői magatartás tudatossága is. A kábítószer-kereskedelemben részt vevő személyek rendszerint nem tesznek vallomást, konspiratív módon működnek, és tudatosan törekednek a hatósági felderítés ellehetetlenítésére. Gyakori a gyorsan cserélt telefonszámok használata, a kapcsolattartás minimalizálása, valamint az elkövetői struktúrák nemzetközi jellege, amely jelentősen megnehezíti az ügyek feltárását (UNODC 2021). Az ilyen jellegű bűncselekmények felderítése rendszerint több hatóság összehangolt munkáját, valamint nemzetközi együttműködést igényel. A nyomozások komplexek és időigényesek, az eljárások pedig gyakran széttagoltan zajlanak, nemcsak a nyomozati szakaszban, hanem a vádemelés és a bírósági eljárást követően is.

Az ügyek elkülönítése vagy részbeni megszüntetése tovább csökkenti annak esélyét, hogy a statisztikai adatok a bűnözés teljes spektrumát visszatükrözzék (KEREZSI 2018).

Mindezek alapján megállapítható, hogy a fesztiválokhoz köthető kábítószeres jogsértések statisztikai adatai elsősorban a hatóságok által észlelt és dokumentált eseteket jelenítik meg. A statisztikák így nem a valóság pontos leképezését adják, hanem sokkal inkább a kábítószerrel összefüggő bűnözés magas látenciájára világítanak rá.

Összegzés

A kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatos bűnügyi statisztikák értelmezése során alapvető módszertani kérdés, hogy e statisztikák nem kizárólag a társadalomban ténylegesen jelen lévő jogsértések mértékét tükrözik, hanem jelentős mértékben a rendőrség felderítési kapacitásának, prioritásainak és fellépési stratégiáinak lenyomatát is hordozzák.

A szakirodalom következetesen rámutat arra, hogy a rendőrségi aktivitás intenzitásának változása – például célzott kábítószer-ellenes akciók, razziák vagy fokozott rendőri jelenlét hatására – önmagában is jelentős növekedést eredményezhet a regisztrált kábítószeres bűncselekmények számában, anélkül, hogy a tényleges kábítószer-használat vagy -kereskedelem aránya érdemben változna. A statisztikai adatok ilyen esetekben elsősorban a hatósági észlelés és dokumentálás fokozódását tükrözik, nem pedig szükségszerűen a bűnözés valós növekedését.

A rendőrségi statisztikák torzító hatása a kábítószeres bűnözés vonatkozásában különösen élesen jelentkezik nagy tömegrendezvények, így elsősorban zenei fesztiválok esetében. E rendezvények sajátosságai – a nagyszámú résztvevő, a kiterjedt és gyakran nehezen ellenőrizhető terület, valamint a folyamatos térbeli mozgás – jelentősen korlátozzák a rendőrség felderítési lehetőségeit. Ennek következtében a kábítószer-használat jelentős része nem válik a hatóságok számára érzékelhetővé, és így nem jelenik meg a hivatalos bűnügyi statisztikákban. A nemzetközi kutatások következetesen megerősítik, hogy a fesztiválkörnyezetben tapasztalható regisztrált esetszámok és a tényleges fogyasztási mintázatok között számottevő eltérés mutatkozik, ami a látens bűnözés magas arányára utal.

A meglévő etnográfiai és empirikus kutatások arra is rámutatnak, hogy a kábítószer-rendészeti gyakorlat nem csupán a regisztrált esetek számát befolyásolja, hanem hatással van a fesztiválokon zajló kábítószer-használat társadalmi és térbeli mintázataira, valamint közvetetten a kábítószer-használattal összefüggő egészségügyi és biztonsági kockázatok alakulására is (RUANE 2025; SMITH 2022; JANES 2025).

Egy Hollandiában végzett kutatás szerint a zero tolerancián alapuló drogpolitika a fesztiválok biztosításában részt vevő szakemberek számára gyakran „lehetetlen küldetesként” jelenik meg, és nem ritkán szervezeti és szakmai feszültségeket eredményez a rendezvényszervezők és a rendőrség között (HAUSPIE et al. 2021).

A magyarországi DELTA Program keretében megvalósuló célzott és intenzív rendőri fellépés következtében a feltárt és regisztrált kábítószeres ügyek száma jelentős növekedésre utal, amit több sajtótájékoztató is megerősít, noha a 2025-ös bűnügyi statisztika adatai még nem ismertek a tanulmány készítésekor (egy éve indult a DELTA Program 2026). Ez a növekedés azonban nem feltétlenül új bűnözési jelenségek megjelenését jelzi, hanem

sok esetben a korábban rejtett bűncselekmények láthatóvá válását a fokozott felderítési tevékenység eredményeként. A statisztikai adatok ilyen értelemben egyszerre tükrözik a valós jelenségek egy részét és a rendőrségi aktivitás mértékét.

Összességében megállapítható, hogy a rendőrségi statisztikák a kábítószeres bűnözés vonatkozásában csak a valóság egy részét képesek megragadni. Értelmezésük során ezért elengedhetetlen a rendőrségi nyomozati aktivitás figyelembevétele, valamint a statisztikai adatok kiegészítése más források – különösen egészségügyi, szociológiai és etnográfiai kutatások – eredményeivel. A fesztiválkörnyezet különösen jól szemlélteti a látens bűnözés problémáját, és rávilágít arra, hogy a hatékony beavatkozás hosszú távon csak integrált, több szakterületet összekapcsoló megközelítéssel valósítható meg. A különböző tudományterületek módszertani és elméleti integrációja hozzájárulhat a vizsgált jelenségek komplexebb értelmezéséhez, míg az új típusú adatforrások alkalmazása lehetőséget teremt a kutatási eredmények megbízhatóságának és érvényességének növelésére.

Felhasznált irodalom

- BAUER Béla et al. (2016): *Ezek a mai magyar fiatalok! A Magyar Ifjúság Kutatás 2016 első eredményei*. Budapest: Új Nemzedék Központ. Online: <https://real.mtak.hu/119224/>
- Belügyminisztérium – Legfőbb Ügyészség (2019): *Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika. Módszertani útmutató az adatok leválogatásához*.
- Belügyminisztérium – Legfőbb Ügyészség (2022): *Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Kitöltési Szabályzata 2.0*.
- BODA József szerk. (2019): *Rendészettudományi Szaklexikon*. Budapest: Dialóg Campus.
- DAY, Niamh – et al. (2018): Music Festival Attendees' Illicit Drug Use, Knowledge and Practices Regarding Drug Content And Purity: A Cross-Sectional Survey. *Harm Reduction Journal*, 15(1). Online: <https://doi.org/10.1186/s12954-017-0205-7>
- DEMETROVICS Zsolt (2013): *Az addiktológia alapjai II*. Budapest: ELTE Eötvös.
- Egy éve indult a DELTA Program (2026). *Police.hu*, 2026. március 7. Online: www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/bunugyek/egy-eve-indult-a-delta-program
- ELEKES Zsuzsanna (2009): *Drogok és drogfogyasztás Magyarországon*. Budapest: L'Harmattan.
- ELEKES Zsuzsanna – PAKSI Borbála (2014): *Kábítószer-bélyzetkép Magyarországon*. Budapest: Nemzeti Drog Fókuszpont. Online: https://bmprojektek.kormany.hu/download/7/fd/53000/NDF_jelent%C3%A9s_2014.pdf
- EMCDDA (2015): *New Psychoactive Substances in Europe. An Update from the EU Early Warning System*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Online: <https://doi.org/10.2810/372415>
- EMCDDA (2022): *European Drug Report 2022: Trends and Developments*. Online: <https://doi.org/10.2810/75644>
- EUDDA (2024): *European Drug Report 2024: Trends and Developments*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Online: <https://doi.org/10.2810/91693>
- FERNANDEZ-CALDERÓN, Fermín – DIAZ-BATANERO, Carmen – BARRATT J. Monika – PALAMAR, Joseph (2019): Dosage-Related Harm Reduction Strategies and Their Relationship to Harms among Festival-Goers Who Use Multiple Drugs. *Drug and Alcohol Review*, 38(1), 57–67. Online: <https://doi.org/10.1111/dar.12868>

- FORMÁDI Katalin – ERNSZT Ildikó – LÖRINCZ Katalin (2022): Fenntartható(bb) fesztiválok a pandémia idején – a balatoni fesztiválszervezők kihívásai és tapasztalatai. *Marketing & Menedzsment*, 56(1), 81–92. Online: <https://doi.org/10.15170/MM.2021.56.01.07>
- HATALA Csenge (2017): *Requiem*. Budapest: Athenaeum.
- HAUSPIE, Bert et al. (2021): *Drugs at the Festivals: Perceptions of Prevention, Harm Reduction, Care, and Law Enforcement Strategies*. Belgian Science Policy Office. Online: <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35587.63522>
- History.com Editors (2023): *Woodstock*. Online: www.history.com/articles/woodstock
- ISTVANOVSKAI László (2019): Stratégiai elemzés. Előadás. *Rendészeti bűnügyi elemző alapképzés tanfolyam*, 2019. május 17.
- JANES, Joseph (2025): Welfare First: Transforming Harm Reduction at UK Festivals. *Harm Reduction Journal*, 22. Online: <https://doi.org/10.1186/s12954-025-01184-1>
- KEREZSI Klára (2018): *Kriminológia*. Budapest: HVG-ORAC.
- KORINEK László (2010): *Kriminológia I*. Budapest: Magyar Közlöny és Lapkiadó Vállalat.
- LÉVAI Miklós (1992): *Kábítószeres és bűnözés. Elméleti kérdések és a hazai helyzet*. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- LÉVAI Miklós – RITTER Ildikó (2019): Az alkoholizmus, a kábítószer-probléma és a bűnözés összefüggései. In BORBÍRÓ Andrea et al. (szerk.): *Kriminológia*. Budapest: Wolters Kluwer Hungary, 522–556. Online: <https://doi.org/10.55413/9789632959313>
- Magyar fiatalok 2020. Kérdések és válaszok fiatalokról, fiataloktól* (2020). Társadalomkutató Kft. Online: https://tarsadalomkutato.hu/wp-content/uploads/2021/07/magyar_ifjusag_2020_web-v%C3%A9g.pdf
- MÁTYÁS Szabolcs (2021): A kábítószer-bűnözés térbeli változásai az elmúlt évtizedek statisztikai adatainak tükrében. *Interdiszciplináris Drogszemle*, 2(4), 73–94. Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-74-95-1.pdf
- MÜLLER, Jürgen Leo – NEDOPIL, Norbert (2017): *Forensische Psychiatrie. Klinik, Begutachtung und Behandlung zwischen Psychiatrie und Recht*. Stuttgart: Thieme. Online: <https://doi.org/10.1055/b-005-146531>
- NÉMETH Ágota (2021): A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények bemutatása, okai, megelőzése. In *V. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia. Tanulmánykötet*. Nagykanizsa: Pannon Egyetem Körforgásos Gazdasági Egyetemi Központ, 342–352.
- NÉMETH Ágota (2025): *A könnyűzenei fesztiválokon kábítószer-terjesztéssel foglalkozó elkövetői csoportok, bűnszervezetek felderítését támogató bűnügyi elemzés*. PhD-disszertáció. Budapest: Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Online: https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/0.%20Ertekezés_Nemeth_Agota.pdf
- NÉMETH Ágota – ROTTLER Violetta (2024): *A mesterséges intelligencia szerepe a könnyűzenei fesztiválok biztosításában*. In GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): *A rendszertudomány és gyakorlata*. Pécs: Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 131–136. Online: http://pecshor.hu/periodika/XXVI/Nemeth_Agota_Rottler_Violetta.pdf
- Nemzeti Drog Fókuszpont (2025): *A Nemzeti Drog Fókuszpont 2025-ös éves jelentése (2024-es magyarországi adatok) az Európai Unió Kábítószer-ügynöksége (EUDA) számára*. Online: https://bmprojektek.kormany.hu/download/c/4c/73000/NDF_jelentés_2025.pdf
- Országos Bírósági Hivatal [é. n.]: *Anonimizált határozatok*. Online: <https://eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok>
- RÁCZ József (1989): *Ifjúsági szubkultúrák és fiatalkori „devianciák”*. Magyar Pszichiátriai Társaság.

- RITTER Ildikó (2013): *A bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás nagy kihívása: Kínálati oldali kábító-szer-bűncselekmények felderítése és bizonyítása Magyarországon*. [H. n.]: Országos Kriminológiai Intézet. Online: <https://bit.ly/4aWLmEc>
- RITTER Ildikó (2015): *A kábítószerral összefüggő bűncselekmények esetén a Be. 222.§ (2) és a 225. § (4) bekezdéseiben foglalt hatásvizsgálata*. Kutatási beszámoló. [H. n.]: Országos Kriminológiai Intézet. Online: https://okri.hu/images/stories/kutatok/ritterildiko/eltereles_hatasvizsg_kutjel_2015.pdf
- RUANE, Dara (2025): Reluctant Risk-takers: How Law Enforcement Practices at Festivals can Obstruct Safer Drug Use. *International Journal of Drug Policy*, 145. Online: <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2025.105013>
- SMITH, Verity May Anastasia (2022): *Between Security, Law Enforcement and Harm Reduction: Drug Policing at Commercial Music Festivals in England*. PhD-disszertáció. Durham University. Online: <https://etheses.durham.ac.uk/id/eprint/14703/>
- SUSZTER Tamás (2022): A fesztiválturizmus biztonságáról Fejér megyében. Interjú dr. Varga Péter r. dandártábornokkal. *Rendőrségi Tanulmányok*, 4, 117–126. Online: https://epa.oszk.hu/04000/04093/00021/pdf/EPA04093_rendorsegi_tanulmanyok_2022_4_117-126.pdf
- VÁRI Vince (2016): Rejtett bűnözés, rendőrségi statisztika. Objektív és szubjektív biztonság. *Magyar Rendészet*, 16(1), 161–169. Online: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/2974/2228>

Jogi források

- Balassagyarmati Törvényszék 19.B.77/2019/184. számú ítélete
Fővárosi Törvényszék 20.B.795/2014/2. számú ítélete
Székesfehérvári Törvényszék 6.B.8/2018/3. számú ítélete